

दाखल दिनांक : १९/१२/२०२२
नोंदणी दिनांक : १९/१२/२०२२
निकाल दिनांक : ०९/०३/२०२६
कालावधी : वर्षे महिने दिवस
०३ ०२ १८

संक्षिप्त फौजदारी खटला क्र. ३०८/२०२२ मधील न्यायनिर्णय
(निशाणी क्र. १३ लगत)

फौजदारी नियमावलीचे प्रकरण XXXIII मधील नमुना क्र. XXXII प्रमाणे
भाग- 'अ'

(न्यायनिर्णयाचे मुखपृष्ठ)

[फौजदारी नियमावलीचे प्रकरण VI मधील परिच्छेद ४४ (1)]

<p>प्रथम वर्ग न्यायदंडाधिकारी, दोंडाईचा यांचे न्यायालयात (पिठासीन अधिकारी श्री. आदित्य घ. नाईक) निकाल तारीख ०९/०३/२०२६ संक्षिप्त फौजदारी खटला क्र. ३०८/२०२२ सीएनआर क्र. एमएचडीएच ०४०००९२६२०२२ (अपराध क्र. ३३५/२०२२, दोंडाईचा पोलीस ठाणे)</p>	
अभियोग पक्ष	महाराष्ट्र राज्य, तर्फे प्रभारी अधिकारी, दोंडाईचा पोलीस ठाणे, ता. शिंदखेडा, जि. धुळे
सरकार तर्फे विद्वान वकील	सहा. सरकारी अभियोक्ता श्री. जे. एस. गंगावणे

आरोपी	बन्सीलाल रतन भिल, वय-४२ वर्ष, व्यवसाय- मजुरी, रा. नवे कोडदे, ता. शिंदखेडा, जि. धुळे.
आरोपीतर्फे विद्वान वकील	अॅड. श्री. एस. ई. भावसार

भाग- 'ब'

[फौजदारी नियमावलीचे प्रकरण VI मधील परिच्छेद ४४ (ii)]

गुन्हा घडल्याचा दिनांक	०१/१०/२०२२
प्रथम खबर अहवालाचा दिनांक	०१/१०/२०२२
दोषारोप-पत्र दाखल झाल्याचा दिनांक	१९/१२/२०२२
अपराधाचा तपशिल सांगितल्याचा दिनांक	०७/०२/२०२३
पुरावा आरंभ झाल्याचा दिनांक	२०/०२/२०२६
प्रकरण न्यायनिर्णयाकरीता राखून ठेवल्याचा दिनांक	०९/०३/२०२६
न्यायनिर्णयाचा दिनांक	०९/०३/२०२६
शिक्षा दिल्याचा दिनांक, असल्यास	—

आरोपीचा तपशील

अ. क्र.	आरोपीचे नाव	अटक केल्याचा दिनांक	जमानतीवर सोडल्याचा दिनांक	दोषारोपामधील कलमे	दोषमुक्ती किंवा दोषसिद्धी	देण्यात आलेली शिक्षा	फौ.प्र.सं. चे कलम ४२८ करीता आरोपीने भोगलेल्या स्थानबद्धतेचा कालावधी
१.	बन्सीलाल रतन भिल		१९.१२. २०२२	महाराष्ट्र दारु बंदी अधिनियम	निर्दोष मुक्त	—	—

				कलम ६५-ई प्रमाणे.			
--	--	--	--	-------------------------	--	--	--

भाग- 'क'

[फौजदारी नियमावलीचे प्रकरण VI मधील परिच्छेद ४४ (iii)]

अभियोग पक्ष/बचाव पक्ष/न्यायालयीन साक्षीदारांची यादीअ) अभियोग पक्ष :-

अ.क्र.	साक्षीदारांचे नाव	पुराव्याचे स्वरूप	निशाणी क्र.
१.	हिरालाल वना सुर्यवंशी	फिर्यादी	१३ लगत

ब) बचाव पक्ष, असल्यास :-

अ.क्र.	नांव	पुराव्याचे स्वरूप
-	-	-

क) न्यायालयीन साक्षीदार, असल्यास :-

अ.क्र.	नांव	पुराव्याचे स्वरूप
-	-	-

अभियोग पक्ष/बचाव पक्ष/न्यायालयीन कागदपत्रांची/निशाणींची यादीअ) अभियोग पक्ष :-

अ.क्र.	निशाणी क्रमांक	तपशिल
१.	२८	फिर्याद

ब) बचाव पक्ष :-

अ.क्र.	निशाणी क्र.	तपशिल
-	-	-

क) न्यायालयीन :-

अ.क्र.	निशाणी क्र.	तपशिल
-	-	-

ड) भौतिक वस्तु :-

अ.क्र.	भौतिक वस्तु क्र.	तपशिल

न्यायनिर्णय

(पारित दिनांक: ०९/०३/२०२६)

आरोपीने महाराष्ट्र दारुबंदी अधिनियमाचे कलम ६५(ई) प्रमाणे शिक्षेस पात्र असणाऱ्या गुन्ह्यांकरीता संपरिक्षेचा सामना केला आहे.

०२. आरोपीला नि.क्र. १३ अन्वये गुन्ह्याचा तपशील स्पष्ट करुन त्याचे प्रतिकथन नोंदविण्यात आले. आरोपीने गुन्हा नाकबूल करुन संपरिक्षा घेण्याची विनंती केली.

०३. प्रस्तुत खटल्यामध्ये न्यायनिर्णय करीत असताना, माझे विचारार्थ निघालेले मुद्दे आणि त्यांचेवरील निष्कर्ष मी कारणमिमांसेसह खालीलप्रमाणे नोंदवित आहे :-

अ.क्र.	मुद्दे	निष्कर्ष
१)	अभियोग पक्ष हे सिध्द करतो का की, दिनांक ०१.१०.२०२२ रोजी ०९.३० वाजेच्या सुमारास मौजे नवे कोडदे, ता. शिंदखेडा, जि. धुळे येथील आदिवासी वस्तीत काटेरी झुडपाच्या आडोश्याला सार्वजनीक जागी, आरोपी स्वतःच्या फायदयासाठी विनापास परवाना प्रतिबंधीत माल म्हणजेच गावठी हातभट्टीची दारु बेकायदेशीर रित्या स्वतःच्या कब्जात विक्री करण्याच्या उद्देशाने बाळगतांना मिळून आला आणि त्यायोगे त्याने महाराष्ट्र दारुबंदी अधिनियमचे कलम ६५(ई) नुसार गुन्हा केला आहे ?	नाही.
२)	अंतिम आदेश काय ?	आरोपीला निर्दोष मुक्त करणेत येते.

कारणमिमांसा

०४. अभियोग पक्ष हा भाग-‘क’ मध्ये नमुद केल्याप्रमाणे तोंडी व कागदोपत्री असलेल्या पुराव्यावर अवलंबून राहिला आहे. आरोपीचे फौ.प्र.सं. कलम ३१३ (१)(ब) प्रमाणे निवेदन नि. क्र. ३० अन्वये नोंदविण्यात आलेले आहे. त्यामध्ये, त्याने अभियोग पक्षाचा पुरावा नाकारून त्याचे विरुध्द खोटा खटला दाखल केल्याचा बचाव घेतला आहे. आरोपीने त्याच्या बचावार्थ कोणताही पुरावा सादर केलेला नाही.

०५. अभियोग पक्षातर्फे विव्दान सहा. सरकारी अभियोक्ता श्री. जे. एस. गंगावणे यांचा युक्तीवाद ऐकला. तसेच आरोपीतर्फे विव्दान विधीज्ञ श्री. एस. ई. भावसार यांचा युक्तीवाद ऐकला.

मुद्दा क्र.१ करीता :-

०६. अभियोग पक्षाने आरोपी हा त्याचे ताब्यात बेकायदेशीररित्या व विनापरवाना प्रतिबंधीत दारु विक्री करण्याच्या उद्देशाने बाळगून होता हे सिध्द करणे आवश्यक आहे.

०७. फिर्यादी (सा.क्र.१) याने त्याच्या सरतपासात असे कथन केले आहे की, घटना दि. ०१.१०.२०२२ रोजीची आहे. त्यादिवशी ते दोंडाईचा पोलीस स्टेशन येथे पोलीस कॉन्स्टेबल या पदावर कार्यरत होते. त्यादिवशी पोनि. श्री. दुर्गेश तिवारी यांना गुप्त बातमीदारामार्फत बातमी मिळाली की, नवे कोळदे गावात एक इसम हा गावठी हातभट्टीची दारुची चोरटी विक्री करीत आहे. त्यावर त्यांनी पोना. प्रेमराज पाटील यांना छापा टाकण्याकरीता दोन पंचांना बोलविण्याबाबत आदेशित केले. त्यावर पोना. प्रेमराज पाटील यांनी दोन पंचांना पोलीस स्टेशन येथे बोलविले व त्यांना बातमीची हकीकत सांगितली. त्यावर ते पंच म्हणून येण्यास तयार झाले. त्यानंतर ते, पोना. प्रेमराज पाटील, पोकाँ. अनिल धनगर व पंच असे सदर ठिकाणी घटनास्थळी खाजगी वाहनाने रवाना झाले. फिर्यादीच्या पुराव्यात पुढे असे आले आहे की, बातमीच्या ठिकाणी जवळ जावुन अलीकडे त्यांची वाहने उभी केली व पुढे पायी चालत गेले. त्याठिकाणी घटनास्थळी काटेरी झुडपाच्या आडोश्याला एक इसम गावठी हातभट्टी दारुची चोरटी विक्री करत होता. त्यांनी त्याच्यावर ०९.३० वाजता छापा टाकला. फिर्यादीच्या पुराव्यात पुढे असे आले आहे की, त्याला त्याचे नाव गाव विचारले असता त्याने त्याचे नाव बन्सीलाल रतन भिल असे सांगितले. त्याच्या ताब्यात त्यांना तीन प्लॅस्टीकचे कॅन २० लिटर मापाचे त्याच्यामध्ये त्यामध्ये एकुण ६० लीटर गावठी हातभट्टीची दारु व दोन प्लॅस्टीकचे मग असे मिळून आले. पोना. पाटील यांनी १८० मी. ली. दारु काचेच्या स्वच्छ बाटलीमध्ये काढून घेतली. सदर बाटलीवर पोना. पाटील व पंचांच्या

सहयांचे लेबल बुचावर लावुन ती बाटली सिल करण्यात आली. तसेच उर्वरित मुद्देमाल जागीच नष्ट केला. त्यानंतर त्याने पोलीस ठाण्यात येवुन आरोपीविरुद्ध फिर्याद दिली. फिर्यादी (सा.क्र.१) याच्या तोंडी पुराव्यास फिर्याद (नि.क्र.२८) मधील कथने पुष्टी देतात.

०८. फिर्यादी (सा.क्र.१) याने अभियोग पक्षाच्या हकिकतीस मदत होईल अशी साक्ष दिल्याचे वरील पुराव्यावरून स्पष्ट होते. परंतु, प्रस्तुत खटल्यातील घटनास्थळ पंच रामसिंग दामु राखपसरे व रामा धना तिरमले हे मयत असुन त्यांची मृत्यु प्रमाणपत्रे नि. क्र. १४ व १५ कडे अनुक्रमे दाखल आहेत. तसेच, प्रस्तुत प्रकरणी घटनास्थळ-नि-जसी पंचनामा शाबीत झालेला नाही. त्यामुळे, आरोपीचे विरुद्ध त्याचे ताब्यातून पंचांसमक्ष दारु जप्त झाली होती असा निष्कर्ष काढणे रास्त होणारे नाही. सबब, प्राप्त परिस्थितीमध्ये अभियोग पक्षाने केलेल्या आरोपाप्रमाणे खरोखरीच आरोपीच्या ताब्यातून वरील वर्णनाची गावठी हातभट्टीची दारु मिळून आली होती व ती पंचांसमक्ष जप्त झालेली होती, ही बाब ठोस पुराव्यानिशी सिध्द झालेली नाही. केवळ पोलीस कर्मचारी असलेल्या फिर्यादी (सा.क्र.१) याच्या तोंडी पुराव्यावर विसंबून राहून तसा निष्कर्ष काढणे न्यायोचित होणार नाही.

०९. तसेच, येथे हेही नमुद करणे अत्यंत आवश्यक आहे की, प्रस्तुत प्रकरणामध्ये आरोपीच्या ताब्यातून कथितरित्या जप्त केलेल्या मुद्देमालापैकी प्रत्यंतराकरीता काढून घेण्यात आलेली बाटली ही रासायनिक परिक्षणाकरीता मा.केमिकल अॅनालायझर यांचेकडे पाठविण्यात आलेली होती व ती त्यांना प्राप्त झाली होती असे दर्शविणारा कोणताही पुरावा अभिलेखावर सादर करण्यात आलेला नाही. तसेच, सर्वात महत्त्वाचे म्हणजे सादर मुद्देमालाबाबत रासायनिक परिक्षणाबाबतचा अहवाल अभिलेखावर सादर केलेला नाही. केवळ पोलीस कर्मचारी असलेल्या फिर्यादी (सा.क्र.१) याच्या तोंडी पुराव्यावर विसंबून, आरोपीच्या ताब्यातून कथितरित्या जप्त केलेला मुद्देमाल हा महाराष्ट्र दारुबंदी अधिनियम या कायद्याखाली प्रतिबंधीत असलेले मद्य होते, असा निष्कर्ष काढणे योग्य होणार नाही. सबब, आरोपीच्या ताब्यातून कथितरित्या जप्त केलेला मुद्देमाल हा महाराष्ट्र दारुबंदी अधिनियम या कायद्याखालील प्रतिबंधीत मद्य असल्याचे अभियोग पक्षातर्फे ठोस पुराव्यानिशी सिध्द

करण्यात आलेले नाही.

१०. वरील विवेचनाअंती मी या निष्कर्षाप्रत पोहोचलो आहे की, प्रस्तुत खटल्याचे कामी अभिलेखावर आलेल्या पुराव्यावरून आरोपी याचे ताब्यातून कथितरित्या जप्त झालेला मुद्देमाल हा महाराष्ट्र दारुबंदी अधिनियम कायद्याखालील प्रतिबंधीत मद्य असल्याचे व तो मुद्देमाल आरोपीच्याच ताब्यातून मिळून आल्याचे व जप्त झाल्याचे, कोणत्याही संयुक्तिक शंकेच्या पलीकडे जावून शाबीत करण्यात अभियोग पक्ष अयशस्वी ठरलेला आहे. सबब, मी मुद्दा क्र.१ चे उत्तर नकारार्थी देत आहे.

मुद्दा क्र.२ करीता :-

११. आरोपीविरुद्ध ठेवण्यात आलेला आरोप सिध्द करण्यात अभियोग पक्ष अयशस्वी ठरल्याकारणाने मुद्दा क्र.१ चे उत्तर नकारार्थी दिलेले आहे. सबब, आरोपीची या खटल्यातून निर्दोषपणे मुक्तता करणे न्यायोचित होणारे आहे. सबब, मुद्दा क्र.२ च्या उत्तरादाखल मी खालीलप्रमाणे आदेश पारित करीत आहे:-

:- आदेश :-

१. आरोपी बन्सीलाल रतन भिल याची महाराष्ट्र दारुबंदी अधिनियमचे कलम ६५(ई) अन्वये शिक्षेस पात्र असलेल्या गुन्ह्यातून, फौजदारी प्रक्रिया संहिता कलम २५५(१) अन्वये निर्दोष मुक्तता करणेत येते.
२. आरोपीचे जामीन बंधपत्र रद्द करणेत येते.
३. आरोपी याने फौजदारी प्रक्रिया संहिता कलम ४३७(अ) अन्वये, रुपये १०,०००/- इतक्या

रकमेचा वैयक्तिक मुचलका व तेवढ्याच रकमेचा जामीन
द्यावा.

(न्यायनिर्णय खुल्या न्यायालयात अधिघोषित करण्यात आला.)

स्थळ : दोंडाईचा
दिनांक : ०९/०३/२०२६

(श्री. आदित्य घ. नाईक)
प्रथम वर्ग न्यायदंडाधिकारी, दोंडाईचा

प्रमाणपत्र

मी, खात्रीपूर्वक कथन करतो की, पी.डी.एफ. फाईल मधील आदेशाचा/न्यायनिर्णयाचा संपूर्ण मजकूर हा मूळ आदेशाप्रमाणे/न्यायनिर्णयाप्रमाणे शब्दशः, तंतोतंत व बरोबर आहे.

लघुलेखकाचे नांव - गणेश साईनाथ अहिरे,
न्यायालयाचे नांव - दिवाणी व फौजदारी न्यायालय, दोंडाईचा.
दिनांक - ०९.०३.२०२६

सही/-
लघुलेखक (श्रेणी-३)